УДК 327.39:341.171(477:4-6ЄС)
DOI https://doi.org/10.32782/2707-5206.2026.42.1

Бардашевська А. К.
аспірантка,
кафедра міжнародних відносин і зовнішньої політики,
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
вул. Юрія Іллєнка, 36/1, Київ, 04119, Україна
E-mail: bardashevskayanastya@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0006-7684-309X

ПОЛІТИКО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕГОВОРНОГО ПРОЦЕСУ ПРО ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС

Статтю присвячено дослідженню особливостей політико-правового забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу. Розглядається нормативно-інституційна архітектура переговорів про членство, зокрема механізм офіційного скринінгу відповідності національного законодавства праву ЄС, формування переговорних позицій держави-кандидата, структура переговорних кластерів та розділів, а також роль інституцій ЄС і національних органів влади у забезпеченні переговорної спроможності країни-кандидата. Проаналізовано процедурну логіку переговорного процесу – від надання статусу кандидата до укладення Договору про вступ із акцентом на послідовності етапів, правових підставах ухвалення політичних рішень і значенні переговорної рамки як основного інструмента процесу приєднання країни до Європейського Союзу. Охарактеризовано асиметричний характер перемовин між ЄС і державою-кандидатом, відповідно до якого вступ передбачає повне наближення зовнішньої та внутрішньої політик, а також національного законодавства до основоположних норм і принципів Європейського Союзу. Досліджено сучасний стан переговорів України з ЄС, зокрема виконання умов відкриття переговорів за кластером 1 «Основи», запровадження механізму frontloading і перспективи подальшого просування України в межах переговорного процесу про членство. Обґрунтовано, що темпоральний вимір переговорів визначається ефективністю державних інституцій у реалізації реформ, тоді як геополітичний фактор розширення ЄС не нівелює вимоги щодо виконання нормативних умов членства та дотримання принципу умовності (conditionality).

Ключові слова: країна-кандидат, acquis communautaire, переговорна рамка, скринінг, бенчмарки.

Актуальність теми дослідження. Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок з науковими або практичними задачами. Інтеграція України до Європейського Союзу є всеохоплюючим і багатовимірним процесом, що включає політичні, безпекові, економічні та правові складові. Набуття Україною статусу держави-кандидата у червні 2022 року та відкриття переговорів про членство у червні 2024 року ознаменували принципово новий етап у відносинах між Україною та ЄС, що потребує системного осмислення відповідного нормативно-правового підґрунтя.

Актуальність дослідження зазначеної проблематики обумовлена кількома взаємопов'язаними факторами. По-перше, відкриття переговорів поставило на по-

© Бардашевська А. К., 2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

рядок денний питання про готовність національної правової системи та політичного керівництва до ефективного ведення перемовин у визначеному ЄС форматі. По-друге, процедурна складність переговорного процесу про вступ до ЄС залишається недостатньо дослідженою у вітчизняній науці, що зумовлює потребу в його системному аналізі. По-третє, прогрес у переговорах безпосередньо пов'язаний із реагуванням на сучасні геополітичні виклики та врахуванням безпекових пріоритетів як України, так і Європейського Союзу, що надає цьому процесу особливої динаміки.

Поряд із політичним виміром вступу одним із визначальних факторів успішності переговорів є ефективне правове забезпечення процесу, яке передбачає адаптацію національного законодавства до права ЄС, координацію між державними органами та своєчасне виконання умов, визначених переговорною рамкою. Правове регулювання переговорного процесу виступає гарантією виконання міжнародно-політичних зобов'язань України, а також забезпечує транспарентність і легітимність ведення перемовин.

Водночас переговори про членство в ЄС суттєво відрізняються від класичних дипломатичних переговорів. Їхня специфіка полягає в асиметричному характері відносин між ЄС і країною-кандидатом: замість досягнення взаємних компромісів держава-кандидат зобов'язана поступово привести своє законодавство у відповідність до всього масиву права ЄС. Це створює особливі вимоги до політико-правового забезпечення переговорного процесу на національному рівні та актуалізує необхідність комплексного наукового дослідження нормативно-правових, інституційних і процедурних механізмів його практичної реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика вступу держав до Європейського Союзу через призму правового регулювання та принципу умовності (conditionality) стала предметом активного дослідження у зарубіжній науковій думці починаючи з 1990-х років. Академічний дискурс з цього питання сформувався навколо кількох основних концептуальних підходів, які по-різному трактують механізми впливу ЄС на країни-кандидати.

Фундаментальний внесок у дослідження динаміки розширення ЄС і принципу умовності зробили Ф. Шиммельфенніг та У. Зедельмаєр. Дослідники розробили «модель зовнішніх стимулів» (external incentives model), відповідно до якої уряди держав-кандидатів адаптують своє законодавство до acquis ЄС тоді, коли очікувана вигода від членства перевищує внутрішні витрати на реформи. Автори встановили, що ефективність умовності залежить від чотирьох ключових факторів: визначеності умов, що стоять перед країною-кандидатом, розміру та швидкості нагород, достовірності загроз і обіцянок, а також розміру витрат на впровадження реформ (Schimmelfennig & Sedelmeier, 2004). Ця модель набула широкого визнання як базовий інструмент аналізу процесів євроінтеграції.

Водночас у сучасних дослідженнях пояснювальну спроможність цієї моделі було піддано критиці. Зокрема, А. Месарович і Т. Шумахер доводять, що розширення в умовах війни демонструє її вразливі місця: зосередженість на окремих процедурних моментах зводить поступ країни-кандидата до формального виконання умов і не враховує безпекового фактору, яким дедалі більшою мірою керується Європейський Союз при ухваленні рішень щодо приєднання нових держав (Mesarovich & Schumacher, 2025).

Правову архітектуру процесу вступу до ЄС досліджують Д. Кочєнов та Е. Башеска. Автори доводять, що право ЄС, яким регулюється процес приєднання

країни-кандидата до інтеграційного об'єднання, є гнучким, тоді як практика його застосування залишається глибоко політизованою. Окрім того, принцип умовності не має прямого закріплення в тексті статті 49 Договору про Європейський Союз і радше спричиняє суттєві затримки у переговорному процесі, ніж забезпечує очікувані результати та незворотність реформ. Дослідники також наголошують, що ключові рішення щодо прогресу держави-кандидата ухвалюють держави-члени, а не Європейська Комісія, і пропонують принаймні частково деполітизувати процес розширення (Kochenov & Basheska, 2025). Показовим підтвердженням цієї тези став український кейс: відкриття кластера 1 «Основи» тривалий час блокувалося через відсутність одностайності в Раді ЄС, попри позитивні оцінки прогресу з боку Європейської Комісії, і стало можливим лише після зміни політичного керівництва в Угорщині у 2026 році.

Методологічна основа дослідження. Дослідження ґрунтується на принципах науковості, системності, історизму та об'єктивності, що забезпечують комплексний підхід до аналізу досліджуваної проблематики. У роботі використано системний, структурно-функціональний, історичний, порівняльний методи, а також кейс-стаді. Емпіричну базу дослідження становлять акти права ЄС, переговорні документи та акти національного законодавства, опрацьовані шляхом нормативно-правового аналізу офіційних документів Європейської Комісії, Ради ЄС та Кабінету Міністрів України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Вітчизняна наукова традиція дослідження процесуального виміру переговорів про членство в ЄС залишається відносно нерозвиненою порівняно із зарубіжною. Наявний масив українських наукових публікацій здебільшого зосереджений або на загально-правовому аналізі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, або на оцінці галузевих реформ у контексті виконання умов членства. Комплексне дослідження нормативно-інституційної архітектури переговорного процесу – зокрема процедурної логіки скринінгу, механізму формування переговорних позицій та функціонування системи бенчмарків – досі не отримало комплексного відображення у вітчизняному науковому дискурсі. Таким чином, дана стаття покликана усунути зазначену прогалину через системний аналіз правового підґрунтя та процедурної послідовності переговорного процесу у їх взаємозв'язку з актуальним станом інтеграційного поступу України.

Формулювання цілей статті, виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. Метою дослідження є визначення особливостей політико-правового забезпечення переговорного процесу України з Європейським Союзом та сучасного етапу переговорів щодо набуття Україною членства в ЄС.

Для реалізації мети дослідження визначено такі цілі: систематизувати переговорні кластери та розділи як форму організації acquis communautaire; розкрити зміст офіційного скринінгу та механізму формування переговорних позицій як складових технічної процедури перемовин; виявити ознаки асиметричності відносин між Європейським Союзом і державою-кандидатом; визначити правову природу механізму frontloading як інструмента, розробленого спеціально для України; здійснити розмежування проміжних і завершальних ключових показників за їх функціональним призначенням у межах підходу «fundamentals first».

Насамперед, коли йдеться про переговори між Україною та Європейським Союзом про членство в ЄС, сам термін «переговори» є дещо умовним. Адже

насправді це не класичні дипломатичні перемовини, а складний юридично-технічний процес, у межах якого держава-кандидат повинна повністю узгодити національне законодавство з правом Європейського Союзу. Сукупність актів права і норм ЄС (acquis communautaire) розподілена на 33 переговорні розділи, що об'єднані у тематичні блоки – кластери. Загалом існує 6 таких кластерів, котрі охоплюють ключові сфери політик ЄС: (1) Основи; (2) Внутрішній ринок; (3) Конкурентоспроможність та інклюзивний розвиток; (4) Зелений порядок денний та стале з'єднання; (5) Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості; (6) Зовнішні відносини (European Union, 2022).

Формально, надання державі статусу кандидата на членство в ЄС ще не означає автоматичного відкриття переговорів про вступ. Це вимагає офіційного рішення Європейської Ради, ухваленого на основі заслуг країни-кандидата, що оцінюється за результатами впроваджених нею реформ. Саме таку процедуру пройшла Україна. Спершу, 23 червня 2022 року Європейська Рада ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС та водночас підкреслила необхідність виконання семи рекомендацій Європейської Комісії, викладених у відповідному висновку Комісії від 17 червня 2022 року (European Commission, 2022). Згодом, завдяки позитивній динаміці імплементації реформ, продемонстрованій Україною, ЄС підтвердив готовність розпочати переговори. Це було закріплено рішенням Європейської Ради від 14 грудня 2023 року про початок переговорів щодо членства з Україною та Молдовою на основі звітів Європейської Комісії, опублікованих 8 листопада 2023 року в межах Пакета розширення ЄС (European Commission, 2023).

Офіційно переговори вважаються відкритими після відповідного рішення Європейської Ради, але фактично – після затвердження Радою ЄС підготовленої Європейською Комісією переговорної рамки на першій міжурядовій конференції між державами-членами та країною-кандидатом. Вони стосуються умов, за яких країна буде прийнята до ЄС, і зосереджені на імплементації законодавства Європейського Союзу. Відтак, переговори про вступ України до ЄС були відкриті на першій міжурядовій конференції 25 червня 2024 року в Люксембурзі (European Council & Council of the European Union, 2024).

Відповідно до переговорної рамки для України, Дорожня карта з питань верховенства права та Дорожня карта з питань реформи державного управління є умовами відкриття переговорів (opening benchmarks) за кластером 1 «Основи» (European Union, 2024). Та водночас Україні було рекомендовано розробити Дорожню карту з питань функціонування демократичних інституцій і План заходів щодо захисту прав національних меншин України, що також будуть погоджуватися Радою ЄС.

Після проведення першої міжурядової конференції, триває технічна процедура перемовин, що складається з двох елементів:

– **офіційний скринінг Європейської Комісії,** який по суті є представленням країною-кандидатом стану відповідності її національного законодавства праву ЄС на двосторонніх зустрічах з Єврокомісією за кожним із 33 розділів. За результатами зустрічей і поданих державою-кандидатом матеріалів, Європейська Комісія надає власну оцінку рівню відповідності у вигляді скринінгового звіту за кожним переговорним розділом;

– **формування переговорних позицій** передбачає те, що перед практичним початком переговорів щодо кожного з шести кластерів країна-кандидат має

подати свої переговорні позиції. У свою чергу, Європейський Союз також формує свої переговорні позиції. У цих документах визначаються умови, котрі держава-кандидат зобов'язана виконати для відкриття (opening benchmarks) та завершення (closing benchmarks) переговорів за кожним конкретним кластером (European Commission, n.d.).

У контексті переговорного процесу, швидкість проведення перемовин має пряму кореляцію із темпами реформ і адаптацією національного законодавства до актів права та норм ЄС. Водночас переговори за жодним окремим розділом не вважаються завершеними, допоки всі держави-члени ЄС не будуть задоволені прогресом країни-кандидата у відповідній сфері, що оцінюється Європейською Комісією. Окрім того, визначальною є роль кластера 1 «Основи», переговори за яким відкриваються першими та закриваються останніми. Це пов'язано з тим, що кластер 1 охоплює фундаментальні питання вступу такі, як верховенство права, захист основоположних прав людини, функціонування демократичних інституцій, реформу державного управління та економічні критерії членства (European Union, 2024). Тоді як переговорний процес про вступ держави-кандидата до ЄС вважається завершеним лише після закриття всіх 33 розділів. Таким чином, процес перемовин спрямований на поступове наближення національного законодавства країни-кандидата до права Європейського Союзу та забезпечення її готовності виконувати зобов'язання, що випливають зі статусу держави-члена.

Однією з характерних особливостей переговорів щодо вступу до Європейського Союзу є асиметричність відносин між ЄС і державною-кандидатом, що зумовлена нерівнозначністю їхніх повноважень у контексті визначення умов і процедур набуття членства. На відміну від традиційних міжнародних перемовин, у рамках яких сторони мають можливість узгоджувати взаємні зобов'язання, переговори про вступ до ЄС передбачають переважно одностороннє прийняття державою-кандидатом усього нормативно-правового доробку Союзу (acquis communautaire). При цьому Європейський Союз зберігає визначальну роль в оцінюванні прогресу реформ, встановленні ключових показників та ухваленні рішень щодо переходу до наступних етапів переговорного процесу. Натомість можливості держави-кандидата впливати на зміст переговорних умов обмежуються переважно узгодженням перехідних періодів і окремих особливостей імплементації актів права ЄС. Таким чином, асиметричність переговорного процесу має не лише нормативно-правовий, а й інституційно-політичний характер, оскільки остаточне рішення щодо просування країни-кандидата залежить від держав-членів Європейського Союзу.

Аналогічно до традиційних дипломатичних переговорів, що мають на меті досягнення узгодженого результату, закріпленого міжнародною угодою, після завершення перемовин між Європейським Союзом і країною-кандидатом укладається Договір про вступ. Це ключовий нормативно-правовий документ, який фіксує членство країни в Європейському Союзі. У ньому містяться всі детальні умови та положення, пов'язані з приєднанням, зокрема перехідні домовленості, строки їх виконання та фінансові механізми. Тобто саме цей документ встановлює правову основу інтеграції держави до інституційної та правової системи ЄС.

Водночас Договір про вступ не набуває остаточного та обов'язкового характеру, допоки не буде виконано низку важливих процедурних кроків. Насамперед документ має бути схвалений Радою ЄС, Європейською Комісією та Європейським Парламентом. Після цього документ підписується представниками країни-кан-

дидата та усіх чинних держав-членів ЄС. Фінальним етапом є ратифікація договору як у країні-кандидаті, так і в кожній державі-члені відповідно до їхніх конституційних процедур, що можуть передбачати парламентське голосування або проведення референдуму (European Commission, n.d.).

Отже, кінцевою метою тривалого процесу політико-правового забезпечення перемовин про членство країни-кандидата в ЄС є підписання Договору про вступ та набуття статусу повноправного члена. Відповідно, чим більш ефективно держава-кандидат виконує всі політичні та правові умови членства, тим швидше відбувається її поступ у переговорному процесі.

Щодо сучасного стану переговорів про вступ України до ЄС, то, відповідно до затвердженої ЄС переговорної рамки, Україна мала розробити стратегічні документи, що є ключовими показниками для відкриття перемовин (opening benchmarks). Україна їх виконала, схваливши 14 травня 2025 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 "Основи процесу вступу до ЄС"» Дорожні карти з питань верховенства права, з питань реформи державного управління, з питань функціонування демократичних інституцій, а також План заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2025).

Виконання зазначених умов створило правове підґрунтя для переходу до наступного етапу. Незважаючи на те, що офіційне відкриття переговорного кластера 1 тривалий час залишалося заблокованим через відсутність одностайності в Раді ЄС, у грудні 2025 року Україні було передано перелік ключових показників (benchmarks) за кластерами 1 «Основи», 2 «Внутрішній ринок» і 6 «Зовнішні відносини» (Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration, 2026). Цей механізм отримав назву «frontloading» і був розроблений спеціально для України з метою забезпечення змістовного прогресу у переговорному процесі на технічному рівні попри політичне блокування з боку Угорщини (Vysotska & Sydorenko, 2026).

У цьому контексті застосування механізму frontloading передбачає розмежування формального відкриття переговорних кластерів і фактичного виконання державою-кандидатом вимог, необхідних для подальшого просування у переговорному процесі. Такий підхід дозволяє Україні здійснювати підготовку до виконання ключових показників ще до ухвалення Радою ЄС відповідних формальних рішень, що забезпечує безперервність процесу адаптації національного законодавства та реалізації євроінтеграційних реформ. Водночас frontloading не змінює встановленої переговорною рамкою процедури ухвалення рішень і не скасовує вимоги одностайності держав-членів ЄС. Відтак цей механізм доцільно розглядати як інструмент процедурної адаптації переговорного процесу до політичних обмежень, який дозволяє підтримувати його динаміку без перегляду чинних інституційно-правових засад політики розширення Європейського Союзу.

Паралельно із застосуванням механізму frontloading було визначено пріоритетні напрями реформування у сферах, що мають критично важливе значення для переговорів стосовно членства в ЄС. Зокрема, за підсумками неформального засідання Ради ЄС у Львові 11 грудня 2025 року було оприлюднено спільну заяву Комісарки ЄС з питань розширення Марти Кос та Віцепрем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Тараса Качки. На зазначе-

ному засіданні сторони погодили план із десяти пріоритетних реформ у сферах верховенства права та антикорупційної політики, що підлягають реалізації протягом 2026 року відповідно до вимог переговорного процесу (European Commission, 2025).

Проте зі зміною політичного керівництва в Угорщині, що стала можливою внаслідок парламентських виборів в Угорщині у квітні 2026 року, держави-члени ЄС нарешті досягнули одностайності щодо питання прогресу в переговорному процесі з Україною та Молдовою. Так, 15 червня 2026 року у м. Люксембург відбулася друга Міжурядова конференція Україна – ЄС, під час якої було офіційно відкрито переговорний кластер 1 «Основи». За результатами конференції було опубліковано Спільну позицію Європейського Союзу стосовно кластера 1 «Основи», що було сформовано у відповідь на переговорну позицію України (Council of the European Union, 2026). Цей документ структурно охоплює розділи 23 «Судова влада та основоположні права», 24 «Юстиція, свобода та безпека», 5 «Публічні закупівлі», 18 «Статистика» та 32 «Фінансовий контроль», а також розділи щодо сфер економічні критерії, функціонування демократичних інституцій та реформи державного управління. Фактично, Спільна заява підтверджує принципи, закріплені у загальній переговорній позиції ЄС (European Union, 2024), зокрема принцип «ніщо не узгоджено, доки не узгоджено все», і фіксує готовність України прийняти acquis ЄС за цим кластером у редакції, чинній станом на 3 червня 2026 року, з подальшою імплементацією до дати вступу.

Особливістю цього документа є офіційно запроваджена система ключових показників (benchmarks). ЄС встановлює проміжні показники (interim benchmarks), виконання яких є передумовою для переходу до наступних етапів переговорів за кластером 1, доповнюючи їх горизонтальною вимогою щодо сталого моніторингу Дорожніх карт з питань верховенства права, функціонування демократичних інституцій і реформи державного управління. Тоді як для розділів 5, 18 і 32 було визначено показники для закриття переговорів (closing benchmarks), серед яких – повна гармонізація законодавства про публічні закупівлі, верифікація основних макроекономічних даних з боку Євростату та забезпечення незалежності Рахункової палати України відповідно до стандартів INTOSAI (Council of the European Union, 2026). Така архітектура переговорного процесу засвідчує його умовний (conditional) і ступеневий характер: Європейський Союз зберігає за собою важелі моніторингу та оцінювання впродовж усіх етапів, наголошуючи, що остаточну оцінку відповідності може бути здійснено лише на пізній стадії переговорів, а також застерігаючи, що в період між 3 червня 2026 року та завершенням переговорів може з'явитися нове acquis, до якого Україні також потрібно буде адаптуватися.

За оновленою методологією розширення ЄС, запровадженою у 2020 році, такий підхід є частиною ширшої логіки «fundamentals first», відповідно до якої прогрес у галузях верховенства права, боротьби з корупцією та функціонування демократичних інституцій є головною передумовою просування за всіма іншими переговорними кластерами (European Commission, 2020). Саме цей принцип пояснює і розмежування типів ключових показників усередині кластера 1. Для розділів 23 і 24 встановлено проміжні показники (interim benchmarks), оскільки реформи у сфері правосуддя, боротьби з корупцією та захисту основоположних прав людини оцінюються не за фактом ухвалення законодавства, а за сталим практичним

результатом їх впровадження (track record), який накопичується впродовж усього переговорного процесу і не може бути зафіксований як остаточний на ранньому етапі перемовин. Натомість для технічно вимірюваних розділів 5, 18 і 32 визначено завершальні показники (closing benchmarks), виконання яких можна оцінити за конкретними критеріями. При цьому попереднє закриття цих розділів прямо поставлено в залежність від виконання Україною проміжних показників з верховенства права та горизонтальної вимоги щодо реалізації Дорожніх карт, що фактично унеможливлює просування технічних розділів без забезпечення незворотності реформ у політично чутливих сферах.

Таким чином, система ключових показників (бенчмарків) дозволяє не лише об'єктивно оцінювати прогрес країни-кандидата у наближенні національного законодавства чи інституційної архітектури до норм і стандартів ЄС, але і чітко визначати, за яких умов держава-кандидат може просуватися вперед у переговорному процесі. Водночас, це підтверджує аргумент про політизованість принципу умовності (Kochenov & Basheska, 2025): незважаючи на наявність багаторівневої архітектури виконання бенчмарків, рішення про перехід до кожного наступного етапу перемовин залишається за державами-членами, що діють за принципом одностайності та можуть вдатися до права вето. Саме у такому складному поєднанні детальної технічної регламентації з політичною природою рішень, що ухвалюються державами-членами, і полягає специфіка політико-правового забезпечення переговорного процесу про вступ України до ЄС. Тож перспективи України значною мірою залежать як від швидкості та якості виконання ключових показників (бенчмарків) і їх оцінки Європейською Комісією, так і від політичної позиції держав-членів Європейського Союзу.

Висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. У результаті проведеного дослідження встановлено, що політико-правове забезпечення переговорного процесу про вступ України до ЄС значно відрізняється від традиційних перемовин між декількома суб'єктами міжнародних відносин, спрямованих на поглиблення співпраці чи зміни формату співробітництва. Асиметричний характер відносин між Європейським Союзом і країною-кандидатом означає, що переговори про членство вимагають не лише політичної волі держав-членів, а насамперед тривалої роботи держави-кандидата в контексті наближення її правової системи до acquis Європейського Союзу та повну відповідність основним політичним і економічним критеріям.

Аналіз Спільної позиції Європейського Союзу за кластером «Основи» засвідчив, що система бенчмарків виконує функцію управління темпом переговорів, а від виконання проміжних показників у сфері верховенства права залежить загальна динаміка переговорного процесу. Водночас, на прикладі механізму frontloading, розробленого спеціально для України, було продемонстровано здатність ЄС підтримувати технічний поступ переговорів навіть за відсутності одностайності серед держав-членів, проте це не замінює політичне рішення Ради ЄС.

На основі проведеного аналізу зроблено висновок, що геополітичний характер майбутньої хвилі розширення ЄС не означає пришвидшення процедури вступу для країн-кандидатів. Натомість було обґрунтовано, що поступ кожної з держав, яка перебуває в переговорному процесі щодо членства, визначатиметься активністю її державних органів в імплементації реформ та адаптації національного законодавства.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом впливу позицій окремих держав-членів ЄС і принципу одностайності на динаміку переговорного процесу, а також із порівнянням механізму frontloading з досвідом переговорів про вступ до Європейського Союзу інших держав-кандидатів.

Новизна дослідження полягає в тому, що вперше у вітчизняному академічному середовищі було комплексно проаналізовано політико-правове забезпечення переговорів про вступ України до ЄС як цілісного механізму, що охоплює скринінг законодавства, формування переговорних позицій і систему ключових показників (бенчмарків). Уточнено функціональне розмежування проміжних ключових показників і показників для закриття перемовин за кластером «Основи» та розкрито залежність прогресу у переговорному процесі за технічними розділами від виконання проміжних бенчмарків у сфері верховенства права та основоположних прав. Концептуалізовано механізм frontloading як інструмент технічного поступу переговорів в умовах відсутності політичного консенсусу серед держав-членів. Також набула подальшого розвитку теза про політизованість принципу умовності в контексті геополітичного виміру розширення ЄС.

References [Список використаної літератури]

Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025, May 14). *Order No. 475-r "Certain issues of ensuring the negotiation process on Ukraine's accession to the European Union under Cluster 1 'Fundamentals of the EU accession process'"*. [in Ukrainian]. [Кабінет Міністрів України. Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» : розпорядження від 14.05.2025 № 475-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475-2025-%D1%80#Text (дата звернення: 03.06.2026).]

Council of the European Union. (2026, June 12). *European Union common position – Cluster 1: Fundamentals (AD 18/26, CONF-UA 2). Conference on Accession to the European Union – Ukraine.* [in English]. [Council of the European Union. *European Union common position – Cluster 1: Fundamentals : AD 18/26, CONF-UA 2. Conference on Accession to the European Union – Ukraine.* URL: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/AD-18-2026-INIT/en/pdf (дата звернення: 03.06.2026).]

European Commission. (n.d.). *Steps towards joining.* [in English]. [European Commission. *Steps towards joining.* URL: https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/steps-towards-joining_en (дата звернення: 03.06.2026).]

European Commission. (2020, February 5). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Enhancing the accession process: A credible EU perspective for the Western Balkans* (COM(2020) 57 final). [in English]. [European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Enhancing the accession process: A credible EU perspective for the Western Balkans* : COM(2020) 57 final. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0057 (дата звернення: 03.06.2026).]

European Commission. (2022, June 17). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council – Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union* (COM(2022) 407 final*).* [in English]. [European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council – Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union* : COM(2022) 407 final. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/c8316380-6cb6-4ffd-8a84-d2874003b288_en (дата звернення: 03.06.2026).]

European Commission. (2023, November 8). *Commission adopts 2023 Enlargement package, recommends to open negotiations with Ukraine and Moldova, to grant candidate status to Georgia and to open accession negotiations with BiH, once the necessary degree of compliance is achieved*. [in English]. [European Commission. *Commission adopts 2023 Enlargement package, recommends to open negotiations with Ukraine and Moldova, to grant candidate status to Georgia and to open accession negotiations with BiH, once the necessary degree of compliance is achieved : press releas*e. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_5633 (дата звернення: 03.06.2026).]

European Commission. (2025, December 11). *Joint statement between Commissioner Marta Kos and Deputy Prime Minister of Ukraine Taras Kachka.* [in English]. [European Commission. *Joint statement between Commissioner Marta Kos and Deputy Prime Minister of Ukraine Taras Kachka.* Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/news/joint-statement-between-commissioner-marta-kos-and-deputy-prime-minister-ukraine-taras-kachka-2025-12-11_en (дата звернення: 03.06.2026).]

European Council & Council of the European Union. (2024, June 25). *International ministerial meetings: Press conference – Intergovernmental conference with Ukraine: Introductory remarks, opening statements.* [in English]. [European Council, Council of the European Union. I*nternational ministerial meetings: Press conference – Intergovernmental conference with Ukraine: introductory remarks, opening statements* : video. URL: https://video.consilium.europa.eu/event/en/27556 (дата звернення: 03.06.2026).]

European Union. (2022, October). *Clusters of negotiating chapters.* [in English]. [European Union. *Clusters of negotiating chapters.* URL: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/eu_accession_process_clusters%20%28oct%202022%29.pdf (дата звернення: 03.06.2026).]

European Union. (2024, June 21). *General EU position: Ministerial meeting opening the Intergovernmental Conference on the Accession of Ukraine to the European Union (Luxembourg, 25 June 2024) (AD 9/24, CONF-UA 2).* Conference on Accession to the European Union – Ukraine. [in English]. [European Union. *General EU position: Ministerial meeting opening the Intergovernmental Conference on the Accession of Ukraine to the European Union* (Luxembourg, 25 June 2024) : AD 9/24, CONF-UA 2.

Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration. (2026, March 17). *Ukraine received the accession conditions (benchmarks) for all negotiating clusters.* [in Ukrainian]. [Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції. Україна отримала умови для вступу (бенчмарки) за всіма переговорними кластерами. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/en/news/ukrayina-otrymala-umovy-dlya-vstupu-benchmarky-za-vsima-peregovornymy-klasteramy/ (дата звернення: 03.06.2026).]

Kochenov, D. V., & Basheska, E. (2025). Ukraine and the EU enlargement: What is the law and which is the way forward? *European Journal of Risk Regulation,* 1–17. https://doi.org/10.1017/err.2025.23. [in English]. [Kochenov D. V., Basheska E. Ukraine and the EU enlargement: What is the law and which is the way forward? *European Journal of Risk Regulation.* 2025. P. 1–17. DOI: https://doi.org/10.1017/err.2025.23.]

Mesarovich, A., & Schumacher, T. (2025). Beyond external incentives: The European Union, wartime enlargement and the candidate countries in Eastern Europe and the Western Balkans. *JCMS: Journal of Common Market Studies, 63*(S1), 180–192. https://doi.org/10.1111/jcms.70018. [in English]. [Mesarovich A., Schumacher T. Beyond external incentives: The European Union, wartime enlargement and the candidate countries in Eastern Europe and the Western Balkans. *JCMS: Journal of Common Market Studies.* 2025. Vol. 63, No. S1. P. 180–192. DOI: https://doi.org/10.1111/jcms.70018 .]

Schimmelfennig, F., & Sedelmeier, U. (2004). Governance by conditionality: EU rule transfer to the candidate countries of Central and Eastern Europe. *Journal of European Public Policy, 11*(4), 661–679. https://doi.org/10.1080/1350176042000248089 . [in English]. [Schimmelfennig F., Sedelmeier U. Governance by conditionality: EU rule transfer to the candidate countries of Central and Eastern Europe. *Journal of European Public Policy.* 2004. Vol. 11, No. 4. P. 661–679. DOI: https://doi.org/10.1080/1350176042000248089.]

Vysotska, T., & Sydorenko, S. (2026, May 14). Who is the new Hungary? Why Ukraine's EU accession talks are still stalling and what comes next. *European Pravda.* [in English]. [Vysotska T., Sydorenko S. Who is the new Hungary? Why Ukraine's EU accession talks are still stalling and what comes next. *European Pravda.* 2026. May 14. URL: https://www.eurointegration.com.ua/eng/articles/2026/05/14/7237606/ (дата звернення: 03.06.2026).]

Bardashevska A. K.
Department of International Relations and Foreign Policy, Educational and Scientific Institute of International Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv, 36/1 Yuriy Illienko Str., Kyiv, 04119, Ukraine

POLITICO-LEGAL FRAMEWORK OF UKRAINE'S EU ACCESSION NEGOTIATIONS

Summary
The article examines the specific features of the politico-legal framework underpinning the negotiation process on Ukraine's accession to the European Union. It considers the

normative and institutional architecture of membership negotiations, including the official screening mechanism for assessing the alignment of national legislation with EU law, the formulation of the candidate state's negotiating positions, the structure of negotiating clusters and chapters, and the role of EU institutions and national authorities in ensuring the candidate country's negotiating capacity. The procedural logic of the process is analysed – from the granting of candidate status to the conclusion of the Accession Treaty – with particular attention to the sequence of stages, the legal grounds on which political decisions are taken, and the significance of the negotiating framework as the principal instrument of a country's accession to the European Union. The asymmetric nature of the negotiations between the EU and the candidate state is characterised: accession requires the full approximation of the candidate's external and internal policies, as well as its national legislation, to the fundamental norms and principles of the European Union. The current state of Ukraine's negotiations with the EU is examined, including the fulfilment of the conditions for opening negotiations under Cluster 1 "Fundamentals", the introduction of the frontloading mechanism, and the prospects for Ukraine's further advancement within the accession negotiation process. It is substantiated that the temporal dimension of the negotiations is determined by the effectiveness of state institutions in implementing reforms, while the geopolitical factor of EU enlargement does not remove the requirements to meet the normative conditions of membership and to observe the principle of conditionality.
Key words: candidate country, acquis communautaire, negotiating framework, screening, benchmarks.

Дата першого надходження статті до видання: 01.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.10.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.11.2026